Vantaan ja Keravan työllisyyspalvelut

Vantaan kaupunki

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

HE 241/2020 v esityksen vaikutukset suunniteltuun työvoimapalveluiden rakenneuudistukseen

Asiantuntijalausunto 24.3.2021 klo 11.30

Hankepäällikkö Eija Väätäinen

Vantaa kerava Työllisyyden kuntakokeilut Onnistumisia yhdessä

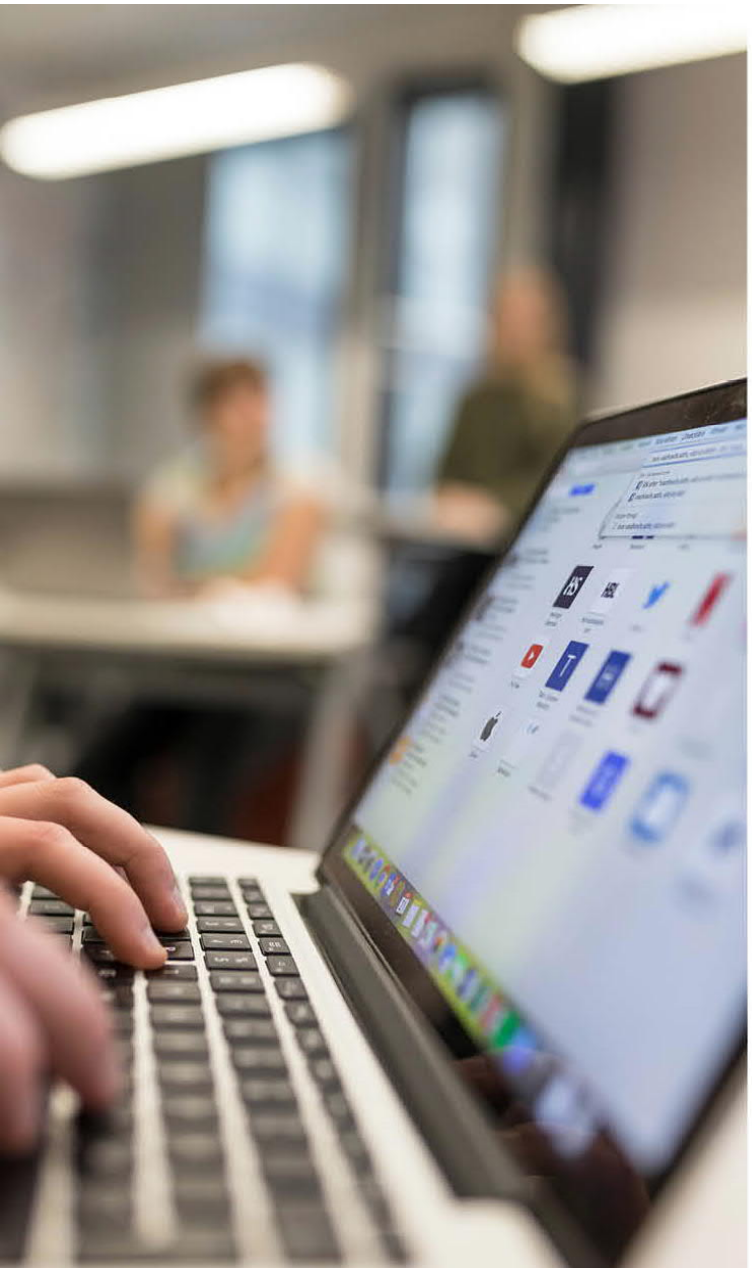

Arvioinnin lähtökohdat

- Vantaan kaupunginjohtajan asiantuntijalausunnossa valtiovarainvaliokunnalle todetaan, että HE/241/2020 vp. esitys
    - sosiaali- ja terveyspalveluja sekä pelastustoimea koskevasta uudistuksesta sisältää erittäin merkittäviä riskejä ja huolenaiheita Vantaan kaupungin kannalta.
    - Uudistuksesta aiheutuva verotulopohjan kapeneminen alle puoleen nykyisestä ei tule mahdollistamaan investointien rahoittamista nykyjärjestelmää vastaavalla tasolla.
    - Uudistuksen arvioidaan hallituksen esityksenkin mukaan jopa heikentävän julkista taloutta aina vuoteen 2030 saakka.

✓Työvoimapalvelujen rahoitusmallissa on turvattava kunnille tosiasialliset edellytykset ja täysimääräinen rahoitus työvoimapalvelutehtävänsä hoitamiseen.

Tavoitteemme:

- työvoimapalvelujen rakenneuudistus on aiempaa tarpeellisempi koronan aiheuttaman suuren työttömyyden takia
  - työllisyyden kuntakokeilun pilotoinnilla käynnistetty työvoimapalvelujen rakenneuudistus vakinaistetaan mahdollisimman pikaisesti
- kannatamme myös valtion yrityspalvelujen siirtoa kunnille, sillä täydennetään työllisyyden hoitotehtävää oikealla tavalla

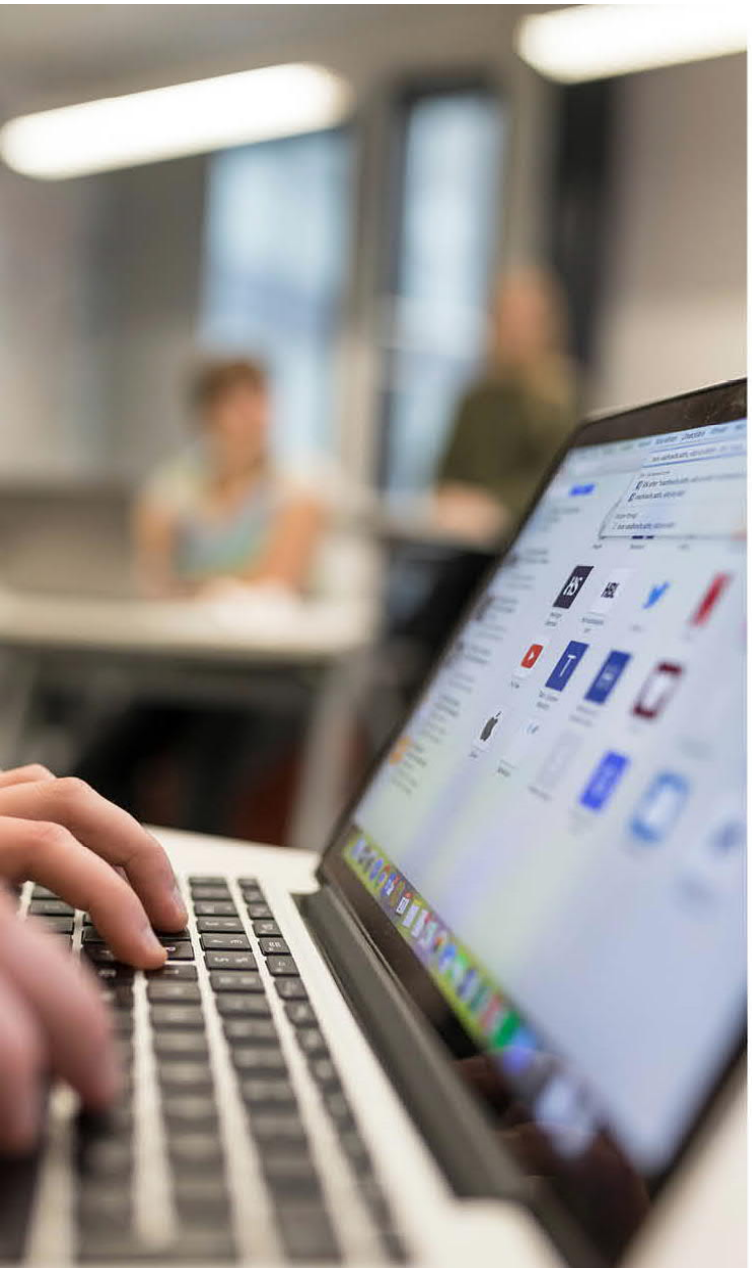

Vaikutukset työllisyydenhoidon palvelukokonaisuuteen

- Kuntien tarjoamat palvelut ovat täydentäneet aiemmin TE-hallinnon tarjoamien lakisääteisten palveluiden kattavuutta.
- Samalla Vantaan kaupunki yhteistyöverkostoineen on muiden kokeilukaupunkien tapaan luonut kokonaisvaltaisen työvoima- ja yrityspalvelujen ekosysteemin, jota työllisyyden kuntakokeilun välinein vahvistetaan edelleen.
- Sosiaali- ja terveyspalvelut, kuntouttava työtoiminta, maahanmuuttopalvelut sekä kuntien elinvoimapalvelut ovat olennainen osa tätä kokonaisuutta.

✓Uudistuksen toteutuessa riskinä on, että työllisyydenhoidon palvelukokonaisuus hajoaa.

Onnistumisia yhdessä

Kuntaperustaisen palvelujärjestelmän ja pohjoismaisen työvoimapalvelumallin käyttöönoton tavoitteet

- Kuntaperustaisen palvelujärjestelmän ja pohjoismaisen työvoimapalvelumallin käyttöönoton tavoitteena on parantaa työllisyyspalvelujen vaikuttavuutta ja asiakaslähtöisyyttä:
  - ✓ aikaistamalla työttömän työnhakijan palvelun käynnistymistä ja yksilöllistä palvelua,
  - ✓ tehostamalla työttömän palvelutarpeen arviointia sekä
  - ✓ sujuvoittamalla palvelutarpeen mukaista ohjausta sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalveluihin sekä
  - ✓ vahvistamalla työttömien työnhakijoiden osaamisen kehittämisen palveluja

Mallissa lisätään työnhaun tukea ja yksilöllistä palvelua

- Pohjoismaisessa työvoimapalvelumallissa työnhaun tukea lisätään siten, että työttömät työnhakijat kohdataan ensimmäisen kolmen kuukauden aikana kahden viikon välein.
- Tämän jälkeen kuukauden kestävä tiivis palvelujakso seuraa aina 6 kuukauden työttömyyden jälkeen.

✓Resurssitarve kasvaa huomattavasti

Onnistumisia yhdessä

Esityksen vaikutukset suunniteltuun työvoimapalveluiden rakenneuudis-tukseen

Hallituksen esityksen 241/2020 mukainen uudistus aiheuttaa työllisyyden hoidon näkökulmasta nykytilanteeseen verrattuna paljon koordinointi- ja yhteensovittamistarvetta.

Hyvinvointialueiden ja tulevaisuuden sote-keskusten ja työllisyyspalvelujen välille tarvitaan:

- ✓ Yhteistyörakenteet, toimintakäytännöt ja kansallinen lainsäädäntö sekä yhteinen näkemys työllisyyspalvelujen ohjauksesta.
- ✓ Toiminnan koordinointi edellyttää työllisyyspalvelujen toimijoiden kesken tiivistä yhteistyötä jo asiakkaan palvelutarpeen arviointivaiheessa.

Onnistumisia yhdessä

Positiiviset työllisyysvaikutukset syntyvät yhteistyössä

Uudistuksen edellyttämä koordinointitarve sekä työllisyyspalveluissa että sosiaali- ja terveyspalveluissa vaatii lisäresursseja.

- ✓vaikutukset koordinointitarpeesta ulottuvat tulevaisuuden sote-keskuksen järjestämiin kuntoutuspalveluihin,
- ✓Kelan tarjoamiin palveluihin sekä työllistymistä edistäviin monialaisiin yhteispalveluihin (TYP).
- ✓Pitkittyvä työttömyys lisää myös sosiaalihuollon tuen tarvetta.

Onnistumisia yhdessä

Vaikutukset nuorten ja monialaisiin palveluihin

Nuorten palvelut/ Ohjaamo

- Työllisyyden edistämisen näkökulmasta matalan kynnyksen terveydenhuollon palvelut, kuten neuvonta, ovat nuorille tärkeitä tukipalveluita.
- Nuorten työllisyyspalvelut muodostavat selkeän kokonaisuuden, jossa hallinnonrajat ylittävä palvelutarjonta on nuorten asiakkaiden kannalta mahdollisimman helposti saatavilla ja palveluketjut sujuvia

Monialainen yhteispalvelut/TYP

- Matalan kynnyksen terveydenhuollon palvelut, kuten neuvonta sekä työttömien terveystarkastukset ovat työnhakijoille tärkeitä tukipalveluita.
- Samanaikaisesti mielenterveyspalvelujen kasvava kysyntä edellyttää tiivistä yhteistyötä työllisyyspalvelujen ja ohjauspalveluita tarjoavien tahojen välillä.

Syntyy monitoimijainen palvelurakenne -vaikutukset

Kuntouttavan työtoiminnan siirtyessä hyvinvointialueen järjestämäksi palveluksi,

- työhön kuntouttava näkökulma työtoiminnassa kapenee.
- Samalla kaupunkien työllisyydenhoidon keinovalikoima pienenee ja
- kaupunkien vaikutusmahdollisuudet pitkäaikaistyöttömyyteen ja työmarkkinatuen kuntaosuuksiin vähenevät.

Työkykyohjelman työkyvyn tuen palvelut eli Vantaalla TEOT – hanke on osa tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskusta

Vaikutukset etuuksiin

- Työllisyyspalvelujen taloudellisten kannustimien tulisi tukea työnhakijoiden pitkäkestoista työllistymistä.

- Toisaalta työllisyyspalvelujen asiakkuudessa on pystyttävä palvelutarpeen arvioinnin kautta ohjaamaan asiakas:
  - Oikean palvelun ja tuen piiriin, mikäli työllistymiseen on olemassa terveydellisiä tai muita tunnistettuja esteitä.

Monitoimijaisen palvelurakenteen eriytymisen vaikutuksia tietojärjestelmiin:

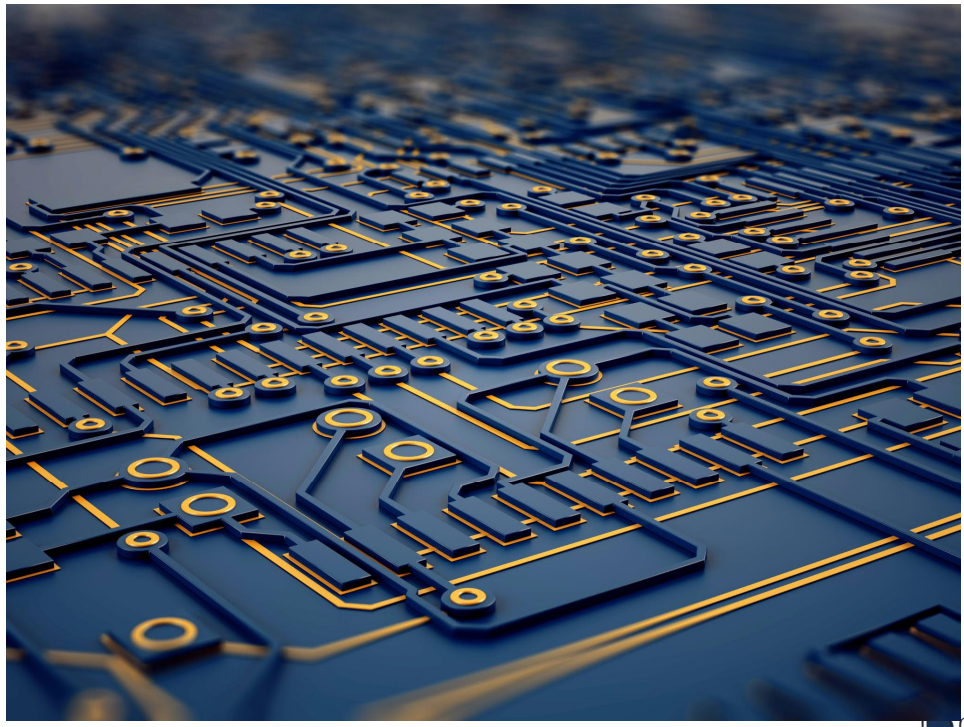
- ✓hyvinvointialueiden ja sosiaali- ja terveydenhuollon toimintojen eriytyessä eri järjestämisorganisaatioiksi asiakastietojärjestelmineen,

- ✓Riskinä on, että asiakasjärjestelmien integraatio ja yhteinen asiakasrajapinta toteutumatta.

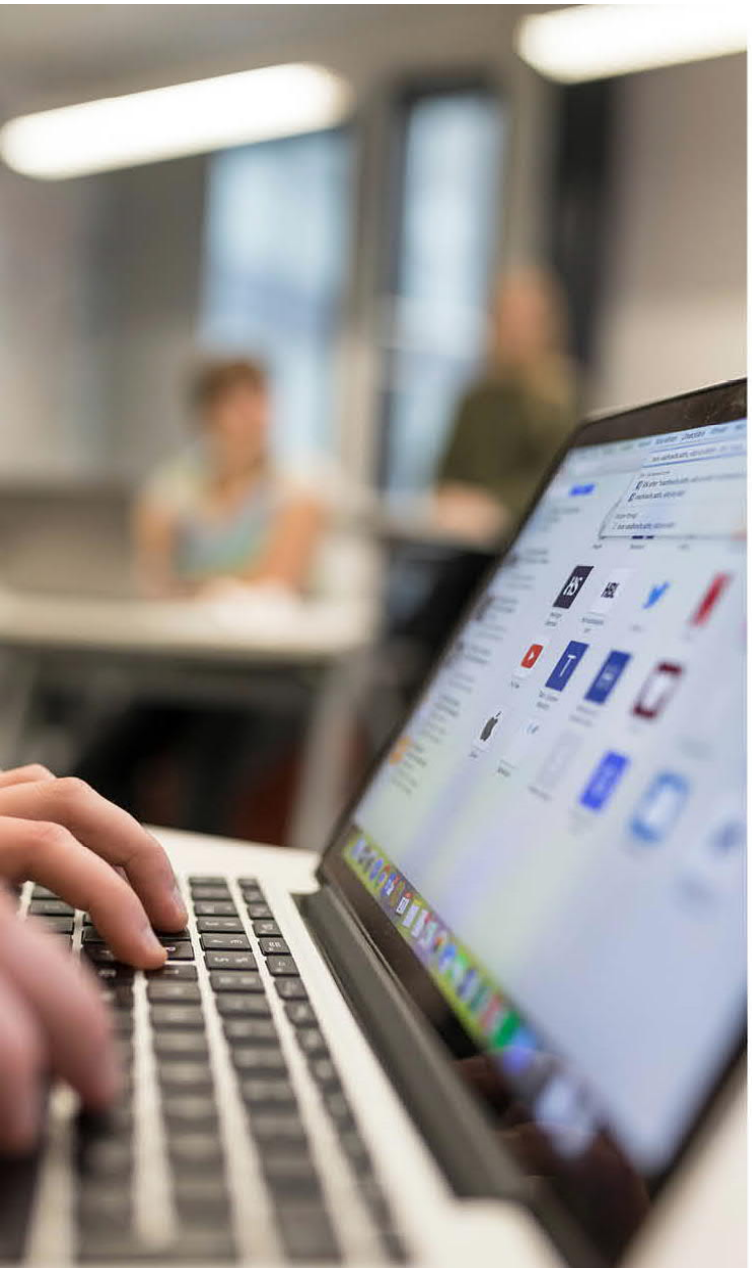
Haasteita Vantaan kaupungin näkökulmasta

Haasteena:

- ✓ työllisyyspalvelujen kokonaisuuden ohjaaminen ja
- ✓ erilaisten rajapintojen sujuvien palveluprosessien,
- ✓ yhteistyön ja tiedonkulun varmistaminen
- ✓ asiakastietojärjestelmien integrointi

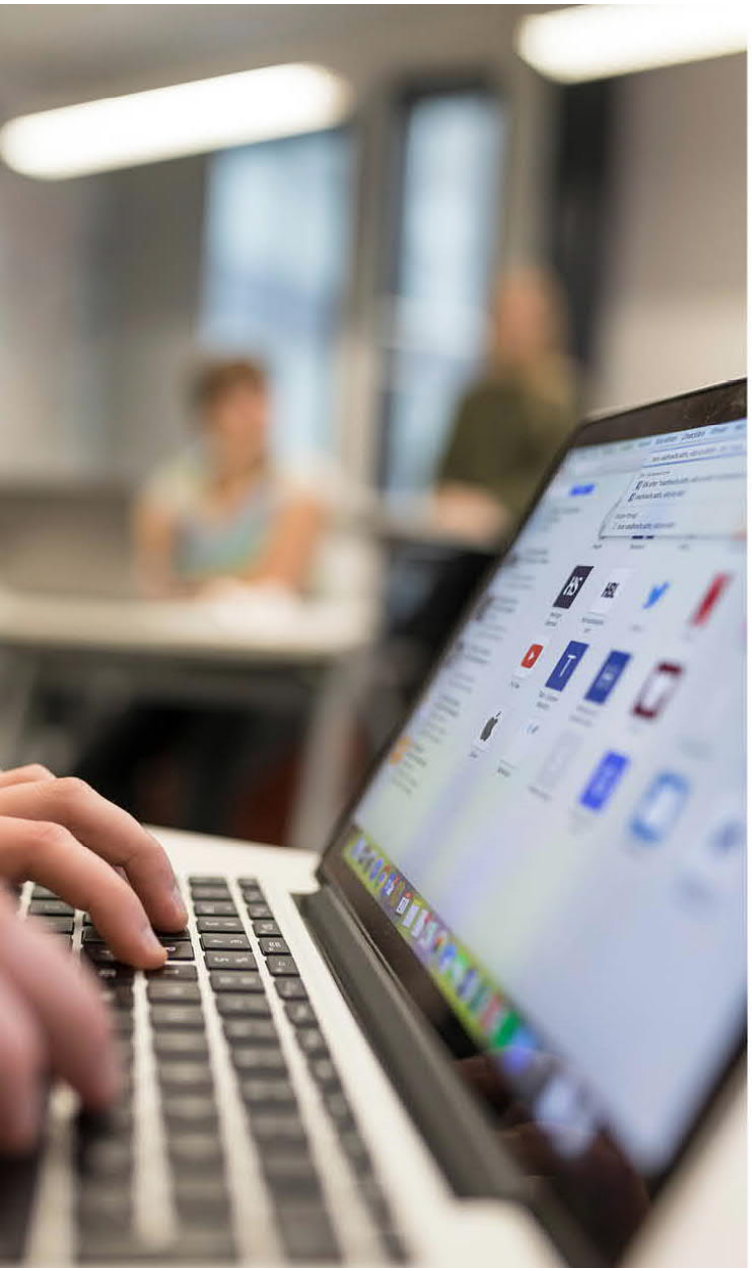

Onnistumisia yhdessä

Asiakastietojärjestelmät

- Asiakkaan näkökulmasta palveluissa hyödynnettävien tietojärjestelmien on mahdollistettava tietojen vaihtaminen asiakkaan parhaaksi ja suostumuksella.
- Tiedonvaihto tulee turvata lainsäädännöllä siten, että asiakkaan tietosuojasta huolehditaan ja
- Järjestelmät takaavat henkilötiedon käsittelyn tietoturvallisesti myös eri organisaatioiden kesken.

Tiedolla johtaminen

- Kuntalaisten palveluiden näkökulmasta on erittäin tärkeää saada palveluprosessit mahdollisimman sujuviksi organisaatiorajoista huolimatta. Tämä vaatii tiedolla johtamista.
- Tiedolla johtamisen tulee perustua ajantasaiseen ja laadukkaaseen tietoon, jonka perusteella päätöksenteko on mahdollista ja joka ulottuu käytännön toimenpiteisiin.
- Uudistuksen riskinä on, että tiedolla johtamisen taustalla olevat tietojärjestelmien moninaisuus pirstaloi sekä
  - asiakkaiden palveluohjausta että
  - tiedolla johtamisen ydinajatusta, jonka tavoitteiden tulisi olla työllisyyden hoidon kokonaisuudessa yhteistyötä tekevien organisaatioiden kesken yhteinen, jotta
  - kerätyn tiedon perusteella pystytään ennakoimaan eri toimenpiteiden ja tapahtumien syy-seuraussuhteita ja vaikutusta tulevaisuudessa.

Eija Väätäinen

Hankepäällikkö

Vantaa kerava Työllisyyden kuntakokeilut

Onnistumisia yhdessä

